

divadla, Divadla Za branou). Do 1943 430 představení, autory Tyl, Klicpera, Vrchlický, Shakespeare, Dyk, Šrámek, Hilbert aj.

Příchod do Tyla pro mne znamenal poznání, že divadlo má svůj pevný řád, své neporušitelné zákony. Až dosud jsem hrál s mladickým elánem, a buď to vyšlo, nebo to nevyšlo.

Josef Bek, AS 1985, č. 10, s. 18.

1889 Zábavní spolek Svornost. 1907 zal. zdejší studenti kabaret Mansarda, který výrazně ovlivnil vývoj tohoto žánru v českých zemích.

*My jsme hoši z Mansardy,
chasa plná mládí,
mažem děku u Beků,
poznáme se po dechu
a máme se rádi.*

Z popěvku Františka Kryštofa.

Počátky Červené sedmy je možno sledovat už ve škamnách královéhradeckých středních škol, v neoficiálním studentském společku Mansarda a ve spontánních legracích a parodiích, jaké nechybí na žádném gymnáziu. Mansardisté si zůstali věrni i po přechodu na pražské vysoké školy a v Praze se rozhodli, že založí „Kabaretní sdružení akademiků Červená sedma“. „Červená“ podle jména hlavního iniciátora, posluchače práv Jiřího Červeného, hradeckého rodáka ze známé rodiny majitelů továrny na hudební nástroje; „sedma“ s parodistickou nadsázkou proto, že účastníků bylo původně jen šest. Skupina začínala v prosinci 1909 parodiemi na slavné dramatiky a brzy i na opery Salome a Carmen. Její program se však rychle rozšiřoval o improvizované dialogy, v nichž účinkující sami přesně nevěděli, kam se vlastně dostanou, a o přednes satirických i radikálních veršů.

Josef Kotek in Smích Červené sedmy, s. 12.

V období 1. republiky řada diferencovaných souborů: 1922 *DS dělnický*, 1925 *DS čs. socialistů Lumír*, 1927 *Lidová scéna*, 1930 *Lidové divadlo*. sídlem Klicperova okrsku ÚMDOČ, 1938 5 jednot.

303 / Sál Klicperova divadla. Pohled na výzdobu a jeviště s honosným lustrem - asi 1930.

Po 1945 a hlavně 1948 likvidace starých spolků a iniciovány nové, mnohdy za výrazných dotací. *Mladá scéna SČM 1947-1950*, zde vyrostli herci Luděk Munzar (*1933, člen ND, významné role ve filmu a v televizi), Ivan Palec (1933-19(?), člen Divadla Jiřího Wolkra, Divadla Na zábradlí), Jan Jílek (*1933, h. a dramatik, autor filmových scénářů, televizních her a her pro děti), Jan Císař (*1932, div. historik, teoretik, kritik, od 1965 pedagog DAMU. V 2. pol. 20. stol. lektor seminářů amatérského divadla, autor základních teoretických prací této oblasti, spoluautor Cest českého amatérského divadla.) O herce i diváky soupeřily dva soubory *DS KD ROH 1961-1965* a *ZV Koruna 1961-1980*. Příslušníci SNB zal. *DO Rudá hvězda 1953-1966*.

1950-1961 významná činnost *Lidové opery*, zal. K. Schejbal, další dirigenti M. Křičenský, J. Kareš, sólisty mj. Vilém Příbyl (1925-1990, tenorista, člen Státního divadla v Brně, pedagog JAMU), Jos. Veselý, M. Jakoubková, Zd. Hrnčířová. 1951-1961 12 inscenací oper ve 283 představeních. 1951 V studni, 1952 Hubička (jh. E. Haken, 44 repríz), 1953 Carmen, Lazebník sevillský, 1954 Prodaná nevěsta, Cikánský baron, 1956 Vinobraní, Rusalka, Mamzelle Nitouche, 1957 Komedianti, Kolombína (Ol. Flosman), 1958 Trebizonská princezna (Offenbach), 1960 Netopýr, r. většinou Norbert Snítíl. Působili v sále Střelnice (DK ROH). 1956 a 1957 ocenění v CP amatérských operních těles. 1961 provozní problémy přerostly možností amatérského divadla, činnost ukončena.

V Koruně hrál 1978-1983 pro děti *Rozmarýnek*, vlastní úpravy pohádek. Pokus o DP *Studio PH 1979-1985* při PF, *Kaleidoskop* se 1972-1982 pokoušel o jiné formy divadla. V 80. letech se v HK objevila celá plejáda souborů mladých, kteří inspirováni „dílami“ vypovídali o době i o sobě. (M. Císařová, v 70. a 80. letech v KKS, vedla Lid. konzervatoř, poté organizovala div. přehlídky a dílny dram. výchovy, velký vliv na rozvoj oblasti, poč. 90. let spoluzal. VSVD - Volné sdružení východočeských divadelníků, pracovnice Střediska amatérské kultury Impuls.) Výraznými představiteli soubory Tejklovo *Obsazeno*, Zámečnickové *Do kapsy*, Stančíkovo *Trilemma*. Soustředění kolem ZUŠ Na Střezině, spojením těchto snah 1989 vznik *DS Jesličky*, úspěšný soubor mladých s řadou podskupin (*Vendelin*, *Poslyš sestřičko*, *Aťsi*, *Cesty milosti*, *Pepa Veselý*, *Hradecká pětka*, „a jiní čtvernožci“ ad.) r. (uč. ZUŠ) J. Tejkl, Em. Zámečnicková, J. Portyková, J. Dvořák, A. Gregar. Od 1. pol. 90. let 20. stol. *Nejhodnější medvědci*, autor, h. a r. René Levinský, 2001 *DS DNO*.

Osobitým fenoménem mezi soubory základních uměleckých škol jsou Jesličky Hradec Králové, pro něž je divadelní aktivita nedílnou a významnou součástí výchovné práce. Úsilí o divadelní tvar, v případě sólového přednesu o přesvědčivý výkon, a jeho prezentaci je kontinuální součástí práce. Disponují invenčními pedagogy, kteří pracují s různě pojmenovanými a k různým příležitostem vznikajícími skupinami a soubory žáků ZUŠ, jež se v polovině 90. let prosazují na většině divadelních národních přehlídek.

Podle Lenky Lázňovské, ČČAD, s. 362.

- 1935 JH - JDO Klicpera, Zeyer: Stará historie
- 1945 JH - Jiráskův okrsek ÚMDOČ, Stroupežnický: Na valdštejnské šachtě
- 1950 JH - Mladá scéna ČSM, Makarenko: Začínáme žít
- 1961 JH - DS KD Závodů Vítězného února, Jirásek: Jan Roháč
- 1962 JH - Umělecké studio KD ROH: kabaret Pojďte dále
- 1964 JH - DS KD ROH, Švarc: Stín
- 1966 JH - DS KD ROH, Jirásek: Lucerna
- 1972 JH - DS KD ROH, Jirásek: Lucerna
- 1976 NP RSDH, DS DK ROH ZVÚ, Chlebníkov: Já a Rusko
- 1977 NP RSDH, DS KD ROH ZVÚ, Katajev: Ztřeštěná neděle
- 1987 FEMAD - Divadlo do kapsy, Zámečnicková a kol.: Prométheus
- 1990 FEMAD - LS Vendelin, Jirásek - Polehňa - Bláhová: O rytíři Bruncvíkovi
- 1991 JH - Poslyš sestřičko, Huelsenbeck: Kdo nevidí tlusté ďábly, jak si mastí ryšavé vlasy